

da je tuženi u luci Split iskrcao upravo onu količinu robe koja mu je bila ukrkana i predana na prijevoz u luci ukrcaja, tj. u luci Ploče. Obzirom na to tuženi ne može odgovarati za manjak ili gubitak robe koji se pojavio nakon iskrcaja odnosno robe i predaje robe tužitelju u luci Split. U koliko je došlo do gubitka odnosno robe u luci Split, za taj gubitak nije odgovoran tuženi, jer je odnosni gubitak posljedica okolnosti da tuženi nije mogao predati robu na odredištu, te da je do iskrcaja robe u luci Split došlo bez krivnje tuženoga.

Obzirom na to i sve naprijed izloženo, valjalo je zahtjev tužiteljev u cijelosti odbiti i presuditi kao u dispozitivu.

G.B.

Bilješka. - Gornja presuda je sa svim razlozima potvrđena od strane Vrhovnog privrednog suda presudom od 29.I 1965.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 19.XII 1965.

Vijeće: Zvone Rihtman, prof.dr Branko Jakaša, Petar Koceić

Prijevoz stvari morem - Sposobnost broda - Požar - Manjak tereta - Sposobnost broda za plovidbu nije istovjetna s njegovom sposobnošću za ukrcaj tereta - Brod mora biti sposoban za ukrcaj u momentu predaje pisma spremnosti - Za plovidbu mora biti osposobljen do početka putovanja - Za štetu na teretu prouzrokovanu požarom brodar odgovara po načelu dokazane njegove krivnje - Ako je u postupku dokazano da je manjak tereta nastao zbog poderanih vreća, i da je jedan dio vreća bio poderan u skladištu broda, a drugi da se poderao prilikom iskrcaja, u nemogućnosti tačnog utvrđenja broja poderanih vreća prilikom iskrcaja, brodar odgovara za polovinu utvrđenog manjka tereta

Tužitelj je primalac tereta, a tuženik je brodar. Tužitelj navodi da je prilikom ukrcaja tereta šećera na brodu nastao požar koji je prouzrokovao da se jedan dio tereta ošteti. Požar da je nastao radi toga što je zapovjednik naredio da se, za vrijeme ukrcaja, popravi otvor vjetrolovke. Osim toga i neke vreće prilikom iskrcaja bile su poderane, što je također prouzrokovalo manjak tereta, pa tužitelj traži da mu tuženik nadoknadi štetu.

Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev smatrajući da brodar za štetu prouzrokovanu požarom odgovara po načelu dokazane osobnje krivnje, a da manjak nastao zbog poderanih vreća nije dokazan.

Na temelju tužiteljeve žalbe Vrhovni privredni sud je ukinuo prvostepenu presudu i stvar vratio na ponovno raspravljanje. Među ostalim zauzeo je stajalište da brodar odgovara po načelu pretpostavljene krivnje. U potvrdu svoga stajališta poziva se i na član 101, st.3. Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, gdje je ustanovljena pretpostavljena brodarova odgovornost za smrt i tjelesne povrede putnika.

U ponovnom postupku Prvostepeni sud je djelomično uvažio tužbeni zahtjev i to u dijelu koji se odnosi na manjak prouzrokovan iskrcajem sa slijedećim bitnim obrazloženjem:

Sud je na temelju izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka našao da tuženik ne odgovara tužitelju za teret oštećen požarom, a da mu djelomično odgovara za štetu nastalu od poderanih vreća u brodu, ali je, s obzirom na nemogućnost da se utvrdi tačan opseg druge, udovoljio tom dijelu tužbenog zahtjeva samo u jednoj polovici, dok je tužitelja s drugom polovicom, kao i s dijelom koji se odnosi na teret oštećen požarom, odbio.

Tužitelj neosnovano prigovara tuženiku da je propustio da brod prije početka ukrcaja propisno osposobi za plovidbu. U smislu čl.36 ZUIPB brodar je dužan na vrijeme osposobiti brod za plovidbu, te ga pripremiti tako da teret može ukrcati, čuvati, prevesti i iskrcati u stanju u kome ga je primio na prijevoz. Međutim, u smislu čl.41, st.1 ZUIPB, da bi zapovjednik broda mogao izdati pismo spremnosti, potrebno je da brod dođe na određeno mjesto pristajanja i sidrenja, da dobije potrebne dozvole, i da su izvršene druge radnje koje omogućavaju ukrcavanje odnosno iskrcavanje tereta. Odatle slijedi da rok spremnosti broda za ukrcaj nije istovjetan s rokom u kome brod mora biti sposoban za plovidbu. Za ovo drugo je dovoljno da brod bude sposoban prije početka putovanja, a za prvo da bude u stanju ukrcati i uskladištiti teret na ugovoreni odnosno uobičajeni ili propisani način.

Brodar stoga nije povrijedio ugovor, ako je predao pismo spremnosti za ukrcaj prije nego što je brod bio potpuno sposoban za plovidbu, te je bio ovlašten da brod osposobljuje za plovidbu i tokom vršenja operacija ukrcaja i slaganja tereta.

Što se tiče odgovornosti za naknadu štete nastale požarom na brodu, ovaj sud ostaje u svemu kod stajališta iznesenog u obrazloženju ukinutog dijela presude P-306/62-37, tj. da se brodarova odgovornost za požar ima cijeliti po načelima dokazane krivnje. Ovo slijedi iz izričitog propisa čl.53, st.4 ZUIPB, kojim je u naše pravo recipirano načelo

iz čl.4, t.2b Međunarodne konvencije o izjednačenju nekih pravila o teretnici /1924/. Ne može se prihvatiti stajalište da se odgovornost iz čl.53, st.4 ZUIPB može tumačiti analogno prema propisu čl.101, st.3 ZUIPB, kojim je ustanovljena pretpostavljena brodarova odgovornost za fizičke povrede ili smrt putnika, jer se tu radi o odgovornosti za oštećenje zdravlja i fizičkog integriteta putnika, dok se u čl.53, st.4 radi o oštećenju tereta. Načelo o pretpostavljenoj krivnji u slučaju povrede putnika ušlo je i u Međunarodnu konvenciju o izjednačenju nekih pravila o prijevozu putnika morem /1961/, a da time ipak nije dirnuto načelo iz prije spomenute Konvencije o teretnici.

Radi toga tuženikova odgovornost za štetu nastalu na šećeru zbog požara na brodu može se temeljiti samo na dokazu da je požar izazvao svojom krivnjom. To u ovoj parnici nije dokazano, pa stoga tuženik nije mogao biti obvezan na naknadu te štete.

Što se tiče poderanih 660 vreća šećera, sud je našao da je tužitelj dokazao da je jedan broj vreća sa šećerom bio oštećen već u brodu. Međutim, kako se nije moglo ustanoviti koliko je vreća bilo oštećeno u brodu, a koliko prilikom iskrcaja, to je sud primjenom čl.212 Zpp na temelju slobodnog uvjerenja ocijenio količinu odnosno opseg oštećenja za koje tuženik odgovara u visini jedne polovice utvrđenog manjka šećera.

Z.R.

Bilješka. - U gornjoj presudi, kako proizlazi iz njenog obrazloženja, sud nije prihvatio stajalište Vrhovnog privrednog suda da brodar za štetu prouzrokovanu požarom odgovara po načelu pretpostavljene krivnje. Ako Vrhovni sud i dalje ostane na svom stajalištu, mi ćemo se na to u ovom periodiku detaljnije osvrnuti.

Prvostepeni sud se nije, međutim, upuštao u ispitivanje brodarove odgovornosti za požar u pretpostavci da bi požar nastao osposobljavanjem broda za plovidbu, pa je to pitanje i ovom presudom ostalo u našoj judikaturi i dalje otvoreno. I na ovaj problem ćemo se detaljnije osvrnuti, ako Vrhovni privredni sud o njemu zauzme svoje stajalište.

B.J.